

Władze niemieckie na terenie Pomorza zastosowały wyjątkowo ostre przepisy w sprawie nauczania, w odróżnieniu od innych dzielnic okupowanego kraju, gdzie kwestia ta nie była traktowana aż tak radykalnie. Dla szybszej germanizacji program szkolny zakładał wychowanie w duchu ideologii hitlerowskiej. Wysiedlanie ludności z terenów Pomorza w sporej części objęło również nauczycieli, część z nich zbiegła z ziemi pomorskiej przed terrorem okupanta. Na Pomorzu zatem istotnie brakowało nauczycieli, którzy mogliby podjąć tajne nauczanie. [...] najbezpieczniejszą formą tajnego nauczania na Pomorzu i najczęściej stosowaną było tzw. „nauczanie w rodzinie” [...] W Wejherowie organizacja „Polska Żyje” zapoczątkowała działalność tajnych kompletów już w lutym 1940 r. [...] Do nauki korzystano z księgozbioru Gertrudy Puzdrowskiej oraz ze zdobywanych przez nią podręczników. Można sądzić, że takie działania prowadzone były również później, kiedy „Polska Żyje” przystąpiła do TOW „GP”. W literaturze przedmiotu podaje się, iż w Wejherowie lekcje konspiracyjnego nauczania prowadził członek „Gryfa” Stefan Mościpan, wymieniany również jako członek organizacji „Polska Żyje”. [...] W Czersku w okresie 1940–1941 tajną działalność oświatową prowadził Jan Szalewski, późniejszy dowódca oddziału partyzanckiego TOW „GP”, PAP, AK.

Źródło: Gąsiorowski A., Steyer K., Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Pomorski, Gdańsk 2010